

Mela-dorvu ođđa fitnodatolbmui

Diedihančállosa sisdoallu

Fitnodatolmmožin vástidat ieš iežat boahtteáiggis.....	1
Mela-oajuid oažžu dušše eanadoallofitnodatolmmoš.....	2
Mela sihkkarastá áigáibođu.....	2
Vállje iežat bargodienasdási jierbmájit.....	3
Mela-oadju addá eanet go eará oajut.....	3
Ná ávkašuvvat eanemus Mela-oajuin.....	4
Ovdamearka Mela-dorvvu gokčevašvuodas.....	5
Oadjomávssuid sáhtát geahpedit vearuhusas.....	5
Mela-áššealmmái lea dus veahkkin.....	6
Mela-dorvui gullet.....	6

Eanadoallofitnodatolbmo Mela-dorvu

Eanadoallofitnodatolbmuid ealahatlagádusa – Mela – bargun lea doarjut suomelaš eanadoallofitnodatolbmo buresbirgejumi sierra eallinmuttuin. Eanadoalliid, guolásteaddjiid, boazodoalliid ja vuovdeeaiggádiid bargoealahatdorvu mearrašuvvá eanadoallofitnodatolbmo ealahatlága (MYEL) mielde ja dan vuođđun lea MYEL-oadju. Ovttas MYELain eanadoallofitnodatolbmui leat addimin dorvvu MATA-bargobárteoadju ja eará Mela-ovddut. Oktasaš namahusain dán dorvvu gohčodit Mela-dorvun.

Fitnodatolmmožin vástidat ieš iežat boahtteáiggis

Lea stuorra ášši álgit fitnodatolmmožin. Fitnodatolmmoš galgá dovdat mánggalágan áššiid, main iežas boahtteáiggidorvvu sihkkarastin lea okta buot dehálemosiin.

Dus lea fitnodatolmmožin alddát ovddasvástádus das ahte du sosiáladorvu lea ortnegis ja buhtadusat leat áiggi dásis. Bárti, buohcuvuohta dahje eará vuorddekeahces nuppástus sáhtá sakka čuohtit oppa du fitnodaga boahtteáigái. Nuppe dáfus šattat vástidit ieš maidái das ahte du bearašlahtuid oajut leat ortnegis.

Ášši dahká álkibun dat ahte du oadjodorvu lea čohkkejuvvon Mela dikšunláhkai. Mela dikšu eanadoalli, boazodoalli, guolásteaddji ja vuovdeeaiggáda oajuid. Don oaččut bálvalusaid ovttas sajis, goas lea álkit dikšut áššiid eaige dorvui báze vuorddekeahces váilevašvuodát.

Mela-oajuid oažžu dušše eanadoallofitnodatolmmoš

Eanadoallofitnodatolmmoš

Don leat Mela-áššehas, jos leat eanadoalli, boazodoalli, guolásteaddji dahje vuovdeeaiggát. Mela-oajut leat dábálaččat bákolaččat. Oajuid sáhtát váldit eaktodáhtolažžan, jos barggat dušše uhccánaš dálus.

Oasseáigefitnodatolmmoš

Gulat oaju vuollai, ledjet dal ollesáigásaš dahje oasseáigásaš eanadoallofitnodatolmmoš. Oasseáigásažžii Mela-oajut sihkkarastet dan ahte maiddá eanadoallobarggus čoggo oadjodorvu. Jos leat bálkábarggus, de Mela-ovddut máksojuvvojit bálkábarggu ovdduid lassin.

Guoibmi

Maiddá guoimmi oadjodorvu galggašii leat ortnegis. Jos guimmežiin guktot bargaba dálus ollesáigásaččat, de goappáge gánnáha válljet seamma gokčevaš oadjodorvvu Melas. Jos guimmežiin nubbi bargá eanaš dálu olggobealde, de Mela-oajut dievasmahttet sutnje dan oadjodorvvu, mii bohtá bálkábarggus.

Bearašlahttu

Maiddá bearašlahttu, guhte bargá dálus, galgá oajuhuvvot Melas. Ealáhatoaju vuolleahkerádji lea 18 jagi, muhto dan nuorat bearašlahtuide sáhtá váldit bárteoajuid.

Fitnodatsearvehápmi

Fitnodaga fitnodatsearvehápmi váikkuha dasa, gullágo doaibma Mela oajuhanláhkai. Melas oajuhuvvo dušše eanadoallovearuhuvvon doaibma. Maiddá lassedoaibma galgá leat mielde eanadoallovearuhusas.

Jos heaittát bargamis

Jos maŋjelis heaittát bargamis dálus, de maiddá oadju galgá heaittihuvvot. Ealáhat, mii dutnje lea čoggon oadjojagiin, báhcá dalle vuordit dassáigo bázat bargoealáhahkii. Mela-ealáhat máksojuvvo du eará bargoealáhaga lassin.

Mela sihkkarastá áigáibođu

Mela-oajuide gullet MYEL-bargoealáhatoadju, MATA-bárteoajut sihke bargo- ja astoáigái ja dasa lassin joavkoheaggaoadju. Dát oajut vuođduduvvet láhkii ja dorvvastit du áigáibođu sierralágan eallindilálašvuođain.

Mela-oajut leat nuorra fitnodatolbmuide goittot seamma dehálaččat go vuorraset olbmuidege. Don oaččut beaiveruđa buohcanáiggis ja dus lea vuoigatvuohta luopmosadjásažžii. Bártti ja ámmátdávdda dikšun buhttejuvvo ollásit. Jos massát bargonávccaid, de Mela máksá dutnje ealáhaga du eallinagi. Jos fuolaheaddji jápmá, de bearašlahtuide máksojuvvo ealáhat ja buhtadus joavkoheaggaoajus. Go ollet ealáhatahkái, de oažžugoađat boarisvuođaealáhaga.

Bargoahkásačča dorvun

- bártedorvu bargo- ja astoáigái
- buohcanbeaiveruđat (Mela/Kela)
- etniid- ja vánhemiidbeaiveruđat (Kela)
- eanadoallosadjásašbálvalusat
- bargonávccahisvuođaealáhat
- veajuiduhttin

Bearraša dorvun

- bearašealáhat
- joavkoheaggoadju

Ealáhatahkásačča dorvun

- luohpandoarjja
- bargoealáhagat

Dasa lassin Kela máksin buohcan-, etniid- ja vanhemiidovddut vuodđuduvvet Mela-oajuide. Mela-oajut buoridit maiddái johtalus- ja bárteoajuid buhtadusaid.

Melas oajuhuvvomat sáhttet dasa lassin oažžut eanadoallofitnodatolbmo oahpparuđa, mas fuolahit TE-guovddážit.

Buot dáid ovdduid oažžu dušše dakkár olmmoš, guhte lea oajuhuvvon Melas.

Vállje iežat bargodienasdási jierbmájit

Go válddát oaju, de galggat árvvoštallat iežat bargobidjosa árvvu, MYEL-bargodietnasiid. Dáid bargodietnasiid vuodul rehkenastojit njuolggga du ealáhagat ja beaiveruđat, ja danin du gánnáha válljet bargodienasdási jierbmájit. Áibbas iežat miela mielde it sáhte goittot válljet bargodienasdási, muhto dat galgá heivet lágas meroštallon rájiid sisa.

Smiehta, makkár bálkká mávssášit iežat bargan bargguin, jos šattašit bálkáhit daid várás bargi. MYEL-bargodienasdási galggašii heivet vuohkkasit bargomearrái ja oppalaš dienasdássái, vai maiddái du beaiveruđat livčče rivttes dásis. Váldde maiddái eanadoallovearuhuvvon lassedoaimma vuhtii iežat bargodietnasiin. Fuomáš goittot ahte bargodietnasat eai oaivvil seammá go vearuhuvvon sisabođut.

Go válljet vuogas bargodienasdási, de válljet seammás iežat áigáiboađu dási ee. buohcuvuođa dahje vanhemiidluomu áigge dahje ealáhatagis. Danin du gánnáha fuolahit das ahte du bargodienasdási lea nu stuoris go vejolaš. Almmut Melai ja rievdat iežat bargodienasdási, jos fitnodaga doaibma rievdá. Dalle du oadjodorvu lea ortnegis, jos dutnje dáhpáhuvvá mii nu.

Geahččal Mela interneahhtasiidduid (www.mela.fi) beaiveruhtarehkenastiin, mo du bargodietnasiid rievdan buorida du beaiveruđa.

Du oadjodorvu lea ortnegis, go muittát guokte ášši:

- du Mela-oajut leat ortnegis
- du bargodienasdási lea nu badjin go vejolaš

Mela-oajut addet eanet go eará oajut

Oaju válljedettiin gánnáha vuostažettiin jurdilít Mela-oajuid, dasgo dat addet eanet go eará oajut.

Leatgo jurddašan dikšut iežat oadjodorvvu priváhtaoajuiguin? Veardit goittot vuos oajuid addin dorvodási. Sáhtát fuomášit ahte oaččut Melas ollu viidásset dorvvu eallinahká. It oaččo eará oajuin nu mánggabealat oadjodorvvu go Melas.

Mela maiddái sáhtta gilvalit buhtadusaid dáfus eará oajuiguin, jos du bargodienasdási lea doarvá badjin. Jos vikkat vuolidit bargodienasdási, de vuolidat maiddái Kela máksin beaiveruđaid. Veardádala, dat gánnáha!

Don leat várra gullan boarráset olbmuid uhcáseamen iežaset ealáhaga. Ovddit buolvvaid bargodietnasat leat leamaš vuollin, dasgo ovdal bargodienasdási lei divdna ráddjejuvvon. Dalle ii lean ollege välljenmunni. Dál lea áibbas earálágan dilli. Don sáhtát välljet alccesat nu stuorra bargodienasdási go vejolaš, goas dutnje gullevaš buhtadusatge leat ortnegis.

Mela beaiveruđat ja buhtadusat leat sihkkaris dorvu. Mela ii leat ohcaleamen ruđalaš vuoittuid, muhto oadjomávssut mannet ollásit buhtadusaide. Dasa lassin stáhta oassálastá Mela-dorvvu goluide.

Mela-dorvu vuodđuduvvá lágaide, ja danin dat lea sihkkaris oadjodorvu. Mela ii sáhte rievdadit oadjoeavttuid, muhto vejolaš nuppástusaid dahká álo Riikkabeaivvit. Ovdamearkka dihte ealáhagain čatnaseamit váikkuhit logiid jagiid, ja dalle dat, ahte Mela-dorvu lea lágas mearriduvvon, dáhkida buoremusat maiddái dan seailuma.

Mela-oajut addet nu viiddis dorvvu sierra eallindilálašvuodain ahte daiguin gánnáha ávkkástallat nu bures go vejolaš.

Ná ávkašuvat eanemus Mela-oajuin

- Ordne iežat, guoimmi ja bargui oassálasti bearašlahtuid Mela-oajuid áiggi dássái.
- Válde oaju guđa mánotbaji sisa, muđui máhcevaš odjui šaddá lasihit bajádusa.
- Vállje odjui nu alla bargodienasdási go vejolaš. Dalle du beaiveruđat ja ealáhagat leat nu badjin go vejolaš ja du oadjodorvu lea ortnegis.
- Divššo maiddái iežat guoimmi oadjoášši. Mela-oajuin oažžu hálbái oadjodorvvu, ja nuba oajuid gánnáha váldit eaktodáhtolažžange.
- Sihkkarastte buot bearašlahtuide, geat oassálastet bargguide, goittot bargobárteoaju. Dalle bargobártebuhtadusat leat ortnegis.
- Muite maiddái hálbbes astoáiggi bárteoaju, mii buhte bures ja man oadjomávssuid sáhtta geahpedit vearuhusas.
- Searvva eanadoallofitnodatolbmuid bargodearvvasvuodáfuolahussii, vai bisošit buorebut bargoortnegis. Dasa lassin oaččut vuoládusa Mela bargobárteoadjomávssus.
- Fuolat bárttiid divššuheames dalán ja oza buhtadusaid Melas.
- Oza beaiveruđaid Melas dahje Kelas, go buohccát.
- Geavat eanadoallosadjásačča. Oasseáigásaš eanadoalliinge lea vuoigatvuohta sadjásažžii, go buohccá.
- Geahpet Mela-mávssuid vearuhusas.
- Jeara lassedieđuid Mela-áššealbmás dahje Melas. Muite interneahhtasiidduid www.mela.fi.

Ovdamearka Mela-dorvvu gokčevašvuodas

30-jahkásaš Máhtes lea dál bargodienasdássiin 1 300 euro mánotbajis, mii vástida eanadoalli gaskamearálaš bargodietnasiid. Son livččii gearggus investeret sullii 130 euro mánotbajis lasi iežas oadjodorvui.

Dálu buvttadeapmi (šattuidšaddadeapmi) addá vejolašvuodda stuorát bargodietnasiidda, ja nuba Máhtte bajida iežas bargodienasdási 1 100 euroin mánotbajis. Bargodienasdási bajideapmi bajida beaiveruđaid ja ealáhagaid measta guovttegeardásažžan.

Bargodietnasat mánotbajis	Ovdal 1 300 €	Dál 2 400 €
Oadjomáksu	145 €/mb	275 €
Oadjomávssu lasáhus	—	130 €
Mela-beaiveruhta	30 €/bv	56 €/bv
Bártebeaiveruhta	43 €/bv	80 €/bv
Kela buohcan- ja vanhemiidbeaiveruhta	36 €/bv	67 €/bv
Boarisvuodaealáhat 63-j.	780 €/mb	1 430 €/mb

Jos Máhtte lábme gieđa mañit vahkus, de son oažžu ođđa bargodienasdási mielde beaiveruđa 80 euro beaivvis. Mela máksá maddái bártti dikšungoluid almmá alimus ráji haga. Dasa lassin Máhtte oažžu sadjásačča dálui hohpolaš bealdobargguide.

Jos bárte dagaha 50 proseantta bissovaš bargonávccahisvuodda, de Máhttii máksojuvvo bárteoadju 1 020 euro mánotbajis nu guhká go son eallá.

Jos Máhtte jápmá bargobárttis, de su guoibmi ja guokte máná ožžot bearašealáhaga oktiibuot 1 680 euro mánotbajis ja dasa lassin buhtadusa joavkoheaggaoajus. Oktan bárte- ja mánnábajádusaiguin joavkoheaggaoaju buhtadus lea badjel 42 000 euro.

Dasa lassin Mela-oajut dorvvastit earáge eallindilálašvuodaid. Loga lasi www.mela.fi.

Oadjomávssuid sáhtát geahpedit vearuhusas

Mela-oajuid doallan ii šatta divrrasin. Dat leat oassi lágasmearriduvvon sosiáladorvvus, ja stáhta oassálastá daid goluide. Buot Mela-oadjomávssuid sáhtta maddái geahpedit vearuhusas.

Oajuid ovddas don mávssát jahkásaččat dábaláččat 11-16 proseantta iežat válljen bargodienasdássiin. Geahččal oadjomáksorehkenastiin, mat du oadjomávssut boadášedje leat. Oadjomáksorehkenasti gávnnat min interneahhtasiidduin čujuhusas www.mela.fi.

Mela-áššealmmái lea dus veahkin

Go bargagoađat iežat fitnodagain, de váldde dalán Melai oktavuodda. Melas leat báikkálaš áššealbmát miehtá riikka ja sii fuolahit persovnnalaš áššehasbálvalusas.

Mela-áššealmmái muitala, gulatgo oaju vuollai. Son maddái lea dus veahkin dahkamin ohcamušaid ja čilge, goas sáhtát ohcat buhtadusaid.

Áššealbmáid oktavuodadieđuid gávnnat báikkálaš telefonlogahallamis báikkis Maatalousyrittäjien eläkelaitos ja internehtas čujuhusas www.mela.fi.

Dárkilet dieđuid Mela-dorvvus oaččut min internehttasiiduin. Maddái Mela áššehasbálvalusas oazžu veahki nummiris 020 630 0650.

Mela-dorvui gullet

Bargoealáhagat (MYEL)

Bargoealáhagat dorvvastit birgenlági boarisvuoda, bargonávccahisvuoda, bargguhisvuoda ja oasseáigásaš barggu áigge sihke bearašfuolaheadji jápmima maŋŋá. MYEL-ealáhagat mieđihuvvojit seamma ákkaiguin go earáge fitnodatolbmuid ja bálkáváldiid bargoealáhagat.

Bárte- ja ámmátdávvdabuhtadusat (MATA)

Bargobárteit ja ámmátdávddat buhtejuvvojit eanadoallofitnodatolbmuid bárteoadjolága mielde. Bargobárteodjui sáhtá laktit eaktodáhtolaš astoáiggi bárteoaju.

Mela-buohcanbeaiveruhta

Go eanadoallofitnodatolmmoš buohccá, de Mela máksá beaiveruđa buohcooaju iešvástidanáiggis.

Luohpandoarjja (LUTU)

Luohpandoarjja máksojuvvo vuorasmuvvan eanadoalliide ja boazodoalliide, geat luhpet eanadoalus ja boazodoalus.

Joavkoheaggoadjobuhtadusat (RHV)

MYEL-oajuhuvvoma jápmima maŋŋá oapmahaččat ožžot buhtadusa eanadoallofitnodatolbmuid joavkoheaggaoajus.

Luopmosadjásašbálvalusat

Lágasmearriduvvon MYEL-oaju vuollai gullevaž eanadoallofitnodatolbmot sáhttet oazžut luopmosadjásačča iežaset dálloi. Luopmosadjásašbálvalusaid fáilet gielddaid hábmen iehčanas báikkálašovttadagat.

Bargodorvvolašvuhta

Eanadoallofitnodatolbmot láidestuvvojit dustet barggusteaset bárteit ja ámmátdávddaid ja ovddidit iežaset bargoburesbirgejumi.

Lassedieđut oajuheamis www.mela.fi > Vakuutusturva > [MYEL-eläkevakuutus](#)

Eanadoallofitnodatolbmuid ealahatlagádus **Mela**
Revontulentie 6, 02100 Espoo
tel. 020 630 0500